

самостійно; є економічна зацікавленість у вжитті заходів з ресурсозбереження та можливість оперативного контролю за якістю всіх житлово-комунальних послуг. При використанні другого способу можемо виділити такі основні переваги: професійні навички; управлінець повинен вирішувати проблеми якості послуг, що надаються, оскільки лише за такої умови зможе й надалі отримувати замовлення на здійснення функцій управління будинком; в ОСББ є можливість притягнути управителя до відповідальності за несумлінне виконання своїх обов'язків за договором та вимагати відшкодування збитків, заподіяних майну співвласників через те, що управитель несумлінно або непрофесійно виконував свої функції.

У розвинутих країнах управління житлом є одним з найпривабливіших ринків господарювання, оскільки, по-перше, на ці послуги є постійний попит, а по-друге, через високі штрафні санкції власники житла в своїй більшості не лише вчасно платять за послуги, а й обирають собі місце проживання відповідно до своєї фінансової спроможності. При цьому в управлінні багатоквартирними будинками найчастіше застосовується підхід, за якого співвласники на загальних зборах приймають управлінські рішення, а правління делегує та контролює їх виконання професійній організації — управителю на підставі договору.

Література

1. Кузьмінський В. О. Управління неприбутковою організацією / В.О. Кузьмінський. — К: Логос, 2006. — 170 с.
2. Шайгородський Ю. Неприбуткова організація / Ю. Шайгородський // Політологія. — Львів: «Новий Світ — 2000», 2014. — С. 434–435.

Олександра ОВСЯНЮК-БЕРДАДІНА

Тернопільський національний економічний університет, Україна

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ЯК МОДЕРНІЗАЦІЙНОГО ПІДХОДУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Незважаючи на перманентні інституційні зміни розвитку територіальних громад, проблема ефективності та повної

життєдіяльності останніх залишається не вирішеною. При цьому сучасні виклики суспільства вимагають, по суті, абсолютно нових, не стандартних підходів до взаємодії влади, бізнесу, громади. У цьому контексті соціалізація бізнесу як об'єктивний та водночас потенційно регульований процес може забезпечити низку соціальних та економічних ефектів як на рівні територіальної громади, так і суспільства в цілому.

Соціалізація бізнесу - це результат дифузії взаємного впливу бізнесу та інституційних одиниць економічної системи в напрямку реагування на виклики суспільства. Таке трактування обумовлює необхідність розгляду тих компонентів, які є наріжним каменем його змістового наповнення.

Дифузія взаємодії проявляється у низці ефектів, які проявляються на макро- та мікроекономічному рівні в результаті виконання суспільних вимог. Авторська позиція обумовлює суспільні вимоги як об'єктивні та суб'єктивні запити суспільства. Об'єктивність замовлень суспільства бізнесу проявляється у сталості його вимог стосовно правової, економічної та етичної відповідальності останнього. Проявом реалізації цих видів відповідальності є виконання бізнесовими структурами вимог нормативно-правових актів щодо їх діяльності, зокрема через сплату податків та низки обов'язкових платежів, якості пропонуваного на ринку товарів, робіт і послуг та інформації про їх споживчі характеристики. Обсяг цих об'єктивних вимог значною мірою визначається, яка концепція соціальної справедливості вважається пріоритетною та прийнятною у суспільстві. Соціальна справедливість є узагальненою моральною оцінкою суспільних відносин, яка включає соціально-психологічне сприйняття принципів і форм організації суспільства. При цьому зміст базових принципів будь-якої концепції соціальної справедливості у суспільстві окреслює, що при цьому здійснюється справедливий розподіл діяльності, доходів, праці, соціальних благ, рівня та якості життя, інформації та культурних цінностей.

На сьогодні сформовано чотири базові концепції на соціальну справедливість: егалітаристська, утилітаристська, роулсіанська та ринкова. Егалітаристська концепція обґрунтовує справедливий зрівняльний розподіл соціальних благ, тобто коли всі члени суспільства отримують рівні блага. Роулсіанська концепція окреслює необхідність диференціації доходів і при якій відносна економічна нерівність припустима лише тоді, коли вона сприяє досягненню більш високого абсолютного рівня життя найбільш біднішими членами суспільства. Утилітарна

концепція обумовлює, що головним завданням держави є забезпечення найбільшої кількості соціальних благ для максимально великої кількості членів суспільства. Однак здатність до повного сприйняття благ у кожної людини своя, тому одержувати при цьому більшу частку суспільного багатства має той, хто корисніший для суспільства. Ринкова концепція припускає відповідність доходу кожного власника фактора виробництва граничному продукту, отриманого від даного фактора. Соціальна справедливість при цьому встановлюється ринком і його регуляторами. Таким чином, у цьому випадку припустима значна нерівність при розподілі доходів. Вибір пріоритетної концепції соціальної справедливості визначається в кожному суспільстві по-своєму, виходячи з вироблених національних стандартів, що формувалися протягом усього попереднього історичного розвитку даної країни.

Обсяг суб'єктивних суспільних вимог значною мірою визначається, яку модель реалізації соціальної політики обрала держава для виконання нею соціальних функцій. Соціальна політика держави включає законодавчо визначені заходи, які усувають нерівності у розподілі доходів та соціальних благ, що об'єктивно існують в ринковій економіці.

На сьогодні сформовано три базові моделі соціальної політики держави: ліберальна, корпоративна та суспільна. В основі ліберальної моделі соціальної політики лежить принцип, що припускає особисту відповідальність кожного члена суспільства за свій добробут. При ліберальній моделі соціальної політики держава бере на себе відповідальність за збереження лише мінімальних доходів громадян і за благополуччя найменш забезпечених верств населення. Ліберальна модель соціальної політики максимально стимулює процес соціалізації бізнесу та подальший розвиток його форм та проявів на макроекономічному рівні.

В основі корпоративної моделі соціальної політики лежить принцип, який обумовлює, що відповідальність за своїх працівників несе організація. Створюючи систему довічного найму, організація стимулює працівників до внесення максимального трудового внеску, за що пропонує йому різні види соціальних гарантій у вигляді пенсійного забезпечення та соціальних пакетів. При корпоративній моделі процес соціалізації бізнесу здебільшого проявляється у мікроекономічних ефектах.

В основі суспільної моделі соціальної політики лежить принцип солідарності, який означає відповідальність усього суспільства за своїх

членів. Це так звана перерозподільча модель соціальної політики, при якій багатий платить за бідного, здоровий - за хворого, молодий - за старого. Основним суспільним інститутом, що здійснює такий перерозподіл, є держава, яка бере на себе велику частину відповідальності за соціальне благополуччя своїх громадян. У цьому напрямку саме повнота виконання державою є індикатором необхідності активізації процесу соціалізації бізнесу пріоритетно на макро- чи мікроекономічному рівнях.

Значно більшою мірою факторами, що визначають процес соціалізації бізнесу, є першорядність соціальних цінностей в офіційній ідеології суспільства, функціонування демократичних політичних інститутів, наявність правового простору для вільного функціонування різних суб'єктів господарювання. Жодна з вищерозглянутих моделей та концепцій не є ідеальною, оскільки кожна має свої переваги і недоліки, однак саме конфігурація моделі визначає алгоритм дій бізнесових структур в напрямку виконання вимог суспільства.

Мілана ПАХОМОВА

Університет менеджменту освіти, Україна

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА У РЕСПУБЛІЦІ

ПОЛЬЩА: ДОСВІД ТА УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У 90-х роках ХХ століття Польща (на той час Польська Народна Республіка) функціонувала як централізована адміністративна система, для якої було властива перевага відомчих структур. Бюджет держави до 1999 року формувався ієрархічно – за рахунок видатків та доходів бюджетів адміністративних одиниць нижчого рівня, що сприяло появі кризових явищ у більшості вагомих галузей країни. Такий підхід спричинив неефективність здійснення соціальної та економічної державної політики, негативний вплив на загальний рівень життя людей, невдоволеність народу урядом, відсутність умов для розвитку різних сфер і як наслідок – сталого розвитку всієї країни. До того ж той період означився історичним курсом Польщі до складу Європейського Союзу. Невідповідність системи регіональних одиниць номенклатурі NUTS (номенклатурні одиниці територіальної статистики) поставила під загрозу питання вступу Польщі як країни-кандидата до ЄС, адже через брак одиниць на регіональному рівні не міг забезпечуватися принцип